

Кодекси одоби хизматӣ ва этикаи кории кормандони Хазионаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ

Боби 1. Муқаррароти умумӣ

1. Кодекси одоби хизматӣ ва этикаи кории кормандони Хазионаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ (минбаъд - Кодекс) мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ”, меъёр ва принципҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба одоби хизматӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдори Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, он ҳамчун санади меъёрии ҳуқуқии дохилӣ маҷмӯи меъёрҳо, арзишҳо, принципҳо ва қоидаҳои рафтори хизматӣ ва этикаи кориро дар Хазионаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ (минбаъд – Хазиона) ба танзим мебарорад.

2. Мақсади асосии Кодекс аз таъмини риоя гардидани одоби хизматӣ, принципҳои этикӣ ва арзишҳои корӣ (корпоративӣ) дар Хазиона, иҷрои босазои вазифаҳои меҳнатӣ баҳри таъмини фаъолияти самаранок, ҳифз ва таҳкими обрӯ, эътимод ва эътибори Хазиона иборат аст.

3. Муқаррароти Кодекси мазкур нисбат ба ҳамаи кормандони Хазиона новобаста аз мансаби ишғолнамуда татбиқ мегардад.

4. Риояи принципҳо ва муқаррароти Кодекси мазкур қисми ҷудонопазири фарҳанги кории (корпоративии) Хазиона ва яке аз меъёрҳои баҳодихии сифати фаъолияти касбӣ ва рафтори хизматию кормандон ҳисобида мешавад.

5. Дар Кодекс мафхумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- **қоидаҳои одоби хизматӣ** – меъёрҳои одоби хизматӣ (касбӣ), иҷрои фаъолияти корӣ, ки барои кормандони Хазиона мутобиқи қонунгузорӣ, расмиёт ва меъёрҳои ахлоқии аз ҷониби умум эътирофшуда муқаррар карда шудаанд;

- **этикаи корӣ (корпоративӣ)** – меъёрҳо, принципҳо ва талаботҳои асосӣ, ки ба ташаккули стандартҳои ягонаи этикии фаъолияти Хазиона равона шудаанд, қоидаҳои одоби хизматиҳои ҳаммаи кормандони Хазиона, ки муносибати софдилона ва одилонаро нисбат ба кормандон, аҳли ҷомеа, ташкилотҳои қарзӣ, пасандоздорон, муноҷиаткунандагон, шарикон, инчунин риояи қонунҳо ва ҳуҷҷатҳои дохилро таъмин менамоянд;

- **фарҳанги корӣ** – маҷмӯи арзишҳо ва меъёрҳои корпоративӣ, одобу рафтор ва қоидаҳои ахлоқии муайянкунандаи принципҳо ва муносибатҳои корӣ, ки аз ҷониби ҳаммаи кормандон бечунучаро қабул ва риоя карда мешаванд;

- **бархӯрди манфиатҳо** – ҳолати манфиатдории шахсии корманди Хазиона, ки метавонад барои ба таври сазовор, холисона ва беғараз иҷро намудани вазифаҳои хизматӣ ва ҳангоми қабули қарори муносиб таъсир карда, боиси расондани зарар ба манфиатҳои Хазиона гардад;

- **манфиати шахсӣ** – имконияти қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти шахсӣ, гирифтани ҳаргуна манфиати молиявӣ, пулӣ, моддӣ ва ғайримоддӣ аз ҷониби корманди Хазиона ва ё ҳешовандони наздики он дар муносибат бо дигар шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ, хизматҳои сиёсӣ ё ташкилотҳои байналмилалӣ, ки бо онҳо корманд ва ё шахсони наздики он муносибати моддию ғайримоддӣ доранд, дар назар дошта мешавад;

- **корманди Хазиона** – кормандони Хазиона, шахсони бевосита роҳбарикунанда, роҳбарони воҳидҳои сохторӣ ва дигар кормандони тибқи шартнома амалкунандаи Хазиона.

Боби 2. Арзишҳои кори (корпоративии) Ҳазина

6. Бо дарназардошти он, ки ваколатнокии Ҳазина аҳамияти иҷтимоӣ ва иқтисодиро дошта, фаъолияти он бо мақсади Ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии пасандоздорон ва таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст, мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ арзишҳои корпоративии зерини Ҳазинаро метавон муайян кард:

– **поқвиҷдонӣ ва садоқат** - дар истифодаи софдилона ва беғаразонаи маблағҳо ва захираҳо, идораи молия ва амалиётҳо, пешбурди раванди корӣ бо назардошти касбият, салоҳиятнокии ва сифатнокии дар пешбурди фаъолияти кори Ҳазина;

– **масъулиятнокии** - дар ҳамаи ҷабҳаҳои фаъолияти корӣ, аз он ҷумла дар иҷрои босифати вазифаҳо, қабули қарорҳо, натиҷаҳои молия ва идораи маблағҳои Ҳазина;

– **шаффофият** - дар фаъолияти Ҳазина, аз он ҷумла дар расонидани маълумоти дақиқу пурра ҷиҳати таъмини эътимоднокии идоракунии фаъолияти корӣ ва равандҳои қабули қарорҳо;

– **ҳамкорӣ ва фароғирӣ** - дар Ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии пасандоздорон, муносибат бо аҳли ҷомеа, ташкилотҳои қарзӣ, мувоҷиҳаткунандагон ва шарикон.

Боби 3. Принсипҳои асосии одоби хизмати кормандони Ҳазина

7. Кодекси мазкур ба принсипҳои зерини одоби хизматӣ асос меёбад ва кормандони Ҳазина уҳдадоранд дар фаъолияти хизматӣ ва ғайрихизматӣ онҳоро ба роҳбарӣ гиранд:

- **қонуният** – риояи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ;

- **обрӯ ва эътибор** – фаъолияти меҳнати кормандон ва идоракунии Ҳазина бояд ба нигоҳдории обрӯ ва эътибори мусбии Ҳазина мусоидат намояд;

- **ба манфиати Ҳазина амал кардан** – баҳри таъмини фаъолияти самараноки Ҳазина, риоя ва ҳимояи манфиатҳои он дар доираи ваколатҳои пешбинишуда ва ҳангоми иҷрои вазифа;

- **поквичдонӣ ва беғаразӣ** – татбиқи идоракунии самаранок, роҳ надодан ба бархӯрди манфиатҳо, амалҳои коррупсионӣ, аз рӯи таъинот ва ба нафъи умум истифода кардани воситаҳои моддию пулӣ, беғараз будан дар қабули қарорҳо;

- **таҳаммулпазирӣ** – эҳтиромона муносибат намудан бо ҳамкорон ва шарикон, эҳтиром ва дуруст дарк намудани фарҳангҳои мухталиф, рафтор, одат, ақида, дин;

- **касбият ва салоҳиятнокӣ** – доштани донишҳои мушаххаси касбӣ, таҳассус, маҳорат, малака, сифатҳои ташкилотчигӣ, ташаббускорӣ, шахсӣ, қобилияти идоракунии маҳорати роҳбарӣ ва ботаҷрибагӣ, ки асоси иҷрои муваффақонаи вазифа ва уҳдадорихои мансабӣ мегарданд;

- **пешсафӣ** – ташаббускорӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳои меҳнатӣ ва қабули қарор, қабул намудани қарори дахлдор дар ҳолатҳои душвор, омодагӣ барои ба зимма гирифтани масъулият аз рӯи натиҷаҳои фаъолият ва рушди Ҳазина, расидан ба ҳадафҳои гузошташуда, дар риояи принсипҳои мазкур пешсаф ва намунаи ибрат будани шахсони роҳбарикунанда;

- **афкори стратегӣ** – ба таври умум нигоҳ ва баҳодихии вазъу равандҳо, алоқамандии байни рӯйдодҳо ва падидаҳо, хавфҳо ва имкониятҳо, хулосабарории дуруст дар асоси таҳлилҳо.

Боби 4. Қоидаҳои одоби хизмати кормандони Ҳазина

8. Одоби рафтори хизматӣ бевосита бо масъулиятнокии корманд барои одилона ва софдилона амал кардан баҳри расидан ба мақсадҳои Ҳазина алоқаманд аст. Бинобар ин, кормандони Ҳазина вазифадоранд:

- бо назардошти риояи арзишҳо ва принципҳои Кодекси мазкур, мутобиқи меъёрҳои олии одоб, интизоми хизматӣ, масъулиятнокӣ ва қордонӣ рафтор намоянд;

- дар фаъолияти касбии худ поквичдонона, одилона, беғаразона ва ба манфиати Хазина амал намуда, аз амалҳои, ки метавонанд ба вазифаҳои онҳо дар назди Хазина таъсири манфӣ расонанд ё ба шаъну шараф, обрӯю эътибори Хазина иснод оваранд, ҷилавгирӣ кунанд;

- талаботҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Хазинаро риоя намоянд;

- қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатиро риоя карда, фармону дастурҳои роҳбариятро саривақт иҷро намоянд;

- сиёсати Хазинаро оид ба бархӯрди манфиатҳои риоя ва ҳамавақт ҷиҳати пешгирӣ ва роҳ надодани ҳолатҳои бархӯрди манфиатҳои чораандешӣ намоянд;

- кӯмак ва иттилооти заруриро ба воҳидҳои сохтори дахлдори Хазина оид ба риояи талаботи одоби хизматӣ ва бархӯрди манфиатҳои расонанд;

- аз истифодаи мақоми хизматӣ, зуҳури ғарази шахсӣ, худнамоӣ ва амалҳои, ки ба иҷрои софдилонаи вазифаҳои меҳнатӣ ҳалал мерасонанд, худдорӣ намоянд;

- пайваста ҷиҳати таъмини идоракунии самаранок ва сарфақоронаи захираҳои молиявӣ моддӣ ва дигар моликияти Хазина кӯшиш ба харҷ диҳанд, воситаҳои ба онҳо пешниҳодшударо (шабакаи Интернет, шабакаи дохилӣ, почтаи электронӣ, телефон, факс, нусхабардор ва дигар таҷҳизот, воситаҳои нақлиёти хизматӣ, арзишҳои моддию ғайримоддӣ) барои манфиатҳои хизматӣ истифода намоянд;

- ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрвандро эътироф, эҳтиром, риоя ва ҳифз намояд, ба таърихи кишвари худ, ба урфу одатҳои миллӣ ва фарҳанги эҳтиромона муносибат намоянд;

- нисбати муроҷиатҳо ва дархостҳои қонунии шахрвандон таҳаммулпазирона, боэҳтиром, бодикқат ва бомасъулият муносибат кунанд;

- аз изҳороти оммавӣ, арзёбӣ ва баҳодихӣ нисбати Хазина худдорӣ кунанд, агар ин ба уҳдадорихои корманд дохил набошад;

- ҳангоми интиҳоб ва ҷобаҷогузориҳои кадрҳо ба ҳешутаборчигӣ, маҳалгароӣ ва пуштибонӣ ҳамчун зуҳуроти кирдорҳои коррупсионӣ роҳ надиханд;

- дар вақти корӣ ба ягон ташкилот, шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ машварат ва ё дилхоҳ хизматрасониро дар шакли тавсияҳо, хулоса, таҳияи ҳуҷҷат, намояндагӣ дар судҳо ва дигар намудҳои хизматрасонии пулакӣ ё ройгон пешниҳод накунанд, агар ин бо вазифаҳои хизматӣ пешбинӣ нашуда, ба фаъолияти ҷорӣи Хазина монеа ё зарар оварад, хилофи муқаррароти пешбиниамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад;

- аз таъсири шахрвандони алоҳида, гурӯҳҳои иҷтимоӣ, ҳизбҳои сиёсӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ вобаста набошанд;

- дилхоҳ маълумоти дорои хусусияти махфӣ, аз ҷумла иттилооти марбут ба қор, фаъолият ва масъалаҳои дохилии Хазинаро, ки дар сурати ошқор шудани он метавонанд ба Хазина ё ба обрӯ ва эътибори вай зарар расонанд, ифшо накунанд.

9. Кормандони Хазина, ки вазифаи роҳбарикунандаро ишғол менамоянд, бояд:

- барои кормандон ҳамчун намунаи ибрати корӣ обрӯи беайб дошта бошанд, бо рафтори худ намунаи ростқавлӣ, беғаразӣ ва адолатро нишон диҳанд;

- барои дар коллективи корӣ пойдор будани фазои солими маънавию равонӣ мусоидат намоянд;

- барои пешгирӣ ва ҳалли бархӯрдҳои манфиатҳо дар Хазина, пешгирии коррупсия, аз ҷумла чораҳои пешгирии рафтори коррупсионӣ ва хатарнокро андешанд;

- ҳангоми муайян кардани ҳаҷм ва хусусияти кори ба зиммаи кормандони Ҳазина гузошташаванда, аз рӯи принципҳои адолат ва бо назардошти сифатҳои шахсию корӣ, таҳассус ва таҷрибаи кормандон амал кунанд;

- ба риояи одоб ва ташкили шароити мувофиқ барои кори тобеони худ мусоидат намоянд;

- нисбат ба кормандони тобеъ даъвоҳои беасос, дағали ва беодобиро роҳ надиханд, нисбат ба онҳо ғамхорӣ зоҳир намуда, ба мушкилот ва эҳтиёҷоти онҳо тавачҷуҳ кунанд, ба пешравиҳои касбию хизмати кормандон, бахусус мутахассисони ҷавон мусоидат намоянд.

10. Танқиди камбудии ҷойдоштаи корӣ аз ҷониби роҳбар ё ҳамкорон бояд объективона ва ҷиддӣ бошад ва аз тарафи корманд дуруст қабул, дарк ва хулосабарорӣ карда шавад.

11. Ҳазина муҳити беҳатар ва солими кориро дастгирӣ мекунад ва истифодаи маводҳои тамокукаширо дар биноҳои худ иҷозат намедихад. Кормандони Ҳазина бояд вақт ва шумораи танаффусҳои тамокукаширо дуруст ба роҳ монда, аз он суйистифода накунанд.

12. Ҳузури кормандони Ҳазина дар кор дар ҳолати мастигарӣ, истифодаи дору ё дигар маводҳои ғайриқонунии қатъиян манъ аст.

13. Кормандони Ҳазина танҳо бо рухсатӣ ё иҷозати пешакии роҳбарият метавонанд дар кор ҳозир набошанд. Ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳолатҳое, ки барои ба таври зарурӣ гирифтани иҷозатро аз кор монеъ мешаванд, роҳбарият бояд фавран дар ин хусус огоҳ карда шавад.

Боби 5. Этикаи кории кормандони Ҳазина

14. Фарҳанги корпоративӣ, аз ҷумла одоб ва этикаи хизматӣ афзалият ва самти масъулияти ҳар як корманд мебошад. Кормандони Ҳазина бояд:

- меъёрҳои этикӣ ва қоидаҳои одоби хизматиро риоя кунанд, хушмуомила, хайрхоҳ, дурустрафтор, устуворақида ва бодикқат

бошанд, дар муносибат бо шахрвандон ва ҳамкорон, кормандони ташкилотҳои дигар таҳаммулпазирӣ ва беғаразӣ нишон диҳанд;

- ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шахрвандро, ки арзишҳои олии мебошанд, эҳтиром ва ҳифз намоянд;

- бо рафтори худ барои дар миёни коллективи корӣ нигоҳ доштани фазои мусоидаткунандаи корӣ, муносибатҳои шарикӣ, ҳамкориҳои соҳанда, эҳтиром ва дастгирии ҳамдигар мусоидат кунанд;

- ба хусусиятҳои фарҳангӣ ва урфу одатҳои мухталиф таҳаммулпазир ва боэҳтиром бошанд;

- дар фаъолияти худ санъати суҳан ва қоидаҳои умумии муоширатро риоя кунанд;

- барои дар ҳамаи ҳолатҳо нигоҳ доштани шаъну шарафи худ қўшиш кунанд ва дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ намунаи ибрат, одоб ва ростқавлӣ бошанд;

- аз робитаҳои шахсӣ ва молиявӣ, ки ба иҷрои софдилонаи вазифаҳои меҳнатӣ ҳалал мерасонанд ва ба шаъну шарафи онҳо, эътибори Ҳазина таъсири манфӣ мерасонанд, канорагирӣ кунанд;

- ҳангоми иҷрои уҳдадориҳои вазифавӣ ба муносибати дағал, нописандӣ, беэътиноӣ, такаббурӣ, эродҳои ғаразнок ва айбқўӣ, инчунин таҳдидҳо, суҳанони таҳқиромез ва амалҳои, ки ба муоширати муқаррарӣ ҳалал мерасонанд ё рафтори ғайриқонуниро бармеангезанд, роҳ надиханд;

15. Кормандони Ҳазина бояд ба намуди зоҳирии худ аҳамияти ҷиддӣ диҳанд ва пўшидани либосро мутобиқ ба расмиёти қабулшудаи корӣ риоя кунанд, ки ҳангоми иҷрои уҳдадориҳои вазифавӣ, вобаста аз шароити иҷрои онҳо, симои касбии Ҳазинаро инъикос намуда, ба муносибати эҳтиромонаи шахрвандон нисбат ба Ҳазина мусоидат кунанд.

Боби 6. Риояи Кодекси мазкур ва назорат аз болои он

16. Кормандони Хази́на вази́фадоранд бо Кодекси мазкур шинос шуда, ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти хизматӣ тамоми чораҳои заруриро барои риояи талаботи принципҳо ва қоидаҳои муқаррарнамудаи он андешанд.

17. Кормандони Хази́на бояд ба роҳбари худ дар бораи муроҷиати шахсон бо мақсади моил кардани онҳо барои содир намудани кирдорҳои ғайриқонунӣ ё кирдоре, ки хилофи талаботи Кодекси мазкур аст, инчунин доир ба ҳама гуна далелҳои маълумшудаи қонунвайронкунӣ аз ҷониби кормандони дигари Хази́на, маълумот диҳанд.

18. Ҳар як корманди Хази́на ҳангоми ба кор қабул шудан бояд тасдиқнома оиди шиносӣ ва риояи талаботи Кодексро тибқи намунаи дар замимаи Кодекси мазкур овардашуда имзо намояд.

19. Риояи Кодекси мазкур ҳангоми гузаронидани аттестатсия, баҳодихии фаъолият, иштирок дар озмун, таъин (интиҳоб) кардани корманд ба мансаб, бо мукофотҳо сарфароз гардонидан, таҳияи тавсиқнома ё тавсиянома ва ҳангоми ба ҷавобгариҳои интизомӣ кашидан ба инобат гирифта мешавад.

20. Вайрон кардани талаботи Кодекс, агар дар таркиби он ҷинойт мавҷуд набошад, асос барои ба ҷавобгариҳои интизомӣ кашидани корманд, аз ҷумла сарзаниш, танбеҳ, танбеҳи қатъӣ, ба мансаби паст гузаронидан ва аз вази́фа озод намудан мегардад.

21. Ҳангоми дар амалу кирдорҳои корманди Хази́на мавҷуд будани аломатҳои таркиби ҷинойт ё ҳуқуқвайронкунии маъмурий, ки баррасии онҳо салоҳияти дигар мақомоти давлатӣ мебошанд, он гоҳ маводи зарурий бо тартиби муқарраргардида ба мақомоти дахлдор фиристода мешаванд.

22. Назорати риояи Кодекси мазкур дар Хази́на аз тарафи комиссия оид ба одоби хизматӣ ва этикаи кормандони Хази́на (минбаъд - комиссия) амалӣ карда мешавад.

23. Комиссия бо фармони раиси Хазина аз ҳисоби кормандони Хазина, аъзои кумитаи иттифоқи касаба таъсис дода шуда, фаъолият менамояд. Ҷаласаҳои комиссия ҳангоми ошкор шудани ҳолатҳои вайрон гардидани талаботи Кодекси мазкур, дар асоси дастури роҳбарият, дархости (мурочиати) корманд, мурочиати хаттии шаҳрвандон доир мегардад.

Боби 7. Муқаррароти хотимаӣ

24. Кодекс ба санадҳои меъёрии дохилии амалкунандаи Хазина мувофиқ мебошад. Ҳангоми таҳияи санадҳои меъёрии дохилӣ вобаста ба масъалаҳои бо ҳамин Кодекс пешбинигардида, муқаррароти Кодекси мазкур ба инобат гирифта мешавад.

25. Кодекси мазкур аз лаҳзаи аз ҷониби Шӯрои нозирони Хазина тасдиқ шудан мавриди амал қарор дода мешавад.

Тасдиқнома

(аз чониби корманди Хази́на ба имзо расонида мешавад)

Ман, _____ тасдиқ менамоям, ки:
(ному насаб)

- бо “Кодекси одоби ахлоқ ва этикаи кормандони Хази́наи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ” ва талаботи он, аз он ҷумла оиди вайрон кардани талаботи Кодекси мазкур, ки асос барои татбиқ шудани чораҳои интизомӣ нисбати ман мегардад, шинос шудам ва нусхаи онро қабул кардам;
- уҳдадорам талаботи Кодекси мазкурро ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти меҳнатӣ пурра риоя намоям.

Имзои корманди Хази́на _____

Ному насаби корманд _____

Сана _____ с. 20_____

Эзоҳ: Нусхаи аслии тасдиқнома дар парвандаи шахсии корманд нигоҳ дошта мешавад.